

บทสรุป

นับเป็นเวลาานหลายศตวรรษมาแล้ว ที่มนุษย์กลุ่มหนึ่งได้พยายาม เสนอความคิด และต่อสู้เพื่อจะให้โลกซึ่งสังคมที่มีความสมบูรณ์ที่สุด แสมอากาศ ยุติธรรม และมีการประกันชีวิตของคนในสังคมที่มั่นคงถาวร แต่ความพยายามดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มักจะประสบความล้มเหลวมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากว่าความคิดเหล่านี้เป็นเพียงความคิดที่มุ่งแก้ที่ถ้อยคำและวิพากวิจารณ์ความไม่เป็นธรรมในสังคม มากกว่าจะชี้ให้เห็นถึงวิธีที่จะบรรลุดุจคนมา หรือให้ได้มาซึ่งสังคมที่อุดมสมบูรณ์อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเช่นนี้ก็ได้ยุดคิดไม่ ในทางตรงกันข้าม กลับได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้า และสามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้ ดังเช่นความคิดเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ของ สตาลิน มาร์กซ์ ที่เสนอให้ชนชั้นกรรมาชีพโค่นล้มระบบนายทุน เพื่อปลดปล่อยตัวเองให้พ้นจากการกดขี่หรือการเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจในทางเศรษฐกิจและทางการเมือง และให้ปรับระดับเศรษฐกิจให้มีความเสมอภาคกันโดยการโอนกรรมสิทธิ์ต่าง ๆ เป็นของสังคมส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อจะปิดช่องว่างระหว่างคนมีกับคนจน และการกดขี่เอารัดเอาเปรียบทั้งปวง

อย่างไรก็ดี แม้ความคิดของการล้มล้างมาร์กซ์จะเป็นระบบแบบวิทยาศาสตร์อยู่มาก แต่ความคิดเรื่องการเข้าสู่สังคมที่ปราศจากชนชั้น หรือที่เรียกว่า "ระบบคอมมิวนิสต์" ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก และนอกจากนี้ การวางเงื่อนไขของการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพที่อาศัยการพัฒนาของระบบอุตสาหกรรมให้เจริญเต็มที่ ก็เป็นสิ่งที่ปัญหาต่อการเปลี่ยนแปลงระบบทุนนิยมอยู่มาก เพราะระบบสังคมอุตสาหกรรมที่เจริญก้าวหน้าไม่อาจจะเกิดได้ทุกประเทศ ในระยะเวลาที่รวดเร็ว ดังนั้น ต่อมาเลนินจึงได้ขยายความคิดของมาร์กซ์ออกไปว่า "ลัทธิจักรวรรดินิยมก็คือนิยมขั้นสูงสุด" ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 20 และต่อมาเมานเซตุงและบุคคลอื่น ๆ อีกหลายคนก็ได้พัฒนาความคิดของมาร์กซ์ และเลนินออกไปอีก เพื่อให้ใช้กับสังคมที่ด้อยพัฒนาได้ และจากการขยายความคิดเช่นนี้ จึงทำ

ให้ผู้ที่พวกคอมมิวนิสต์ปรากฏขึ้นไปทั่วโลก.

สำหรับกรณีประเทศไทยกล่าวได้ว่า การกำเนิดลัทธิคอมมิวนิสต์หรือการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะแรก ไม่ได้เกิดจากสภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขภายในประเทศเป็นมูลเหตุ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเอกราชมาช้านาน ดังนั้น ความรู้สึกเจ็บแค้นลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตก หรือความเกลียดชังชาวต่างชาติจึงไม่ค่อยมีส่วนทางกานพลเมืองไทยส่วนใหญ่ก็เป็นพวกชาวนาชาวไร่ที่ประกอบอาชีพกสิกรรม และมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ความมีอิสระเช่นนี้จึงทำให้พลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศไทยไม่ค่อยมีความรู้สึกในเรื่องการกดขี่อย่างรุนแรง เหมือนพวกกรรมกรในระบบอุตสาหกรรมที่เจริญก้าวหน้าอย่างในประเทศตะวันตก ส่วนในกานความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประชาชนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือสนใจเรื่องดังกล่าวนี้ มาเป็นเวลาช้านาน¹ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนไทยขาดความสำนึกหรือมีความตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง และที่สำคัญ ประชาชนไทยได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของระบบสมบูรณาญาสิทธิราช และรับนับถือพระพุทธศาสนาอย่างฝังแน่นในจิตใจมาเป็นเวลานาน ดังนั้น ความจงรักภักดีและความเชื่อถือของประชาชนไทยใน 2 สถาบันนี้จึงมีอยู่สูงมาก ยากที่จะมีลัทธิหรือความคิดใดมาทำลายความศรัทธาและความเชื่อมั่นได้ และนอกจากนี้ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ที่สามารถหล่อเลี้ยงคนไทยให้ได้อย่าอย่างสุขสบายได้ และประกอบกับค่านิยมของสังคมไทยเป็นแบบอิสระนิยม ชอบเสรีภาพ และอิสระภาพ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมไทยไม่เหมาะแก่การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์แต่ประการใด.

แต่เนื่องจกประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีเอกราชอธิปไตย และมีนโยบายเป็นมิตรที่ดี และมีเมตตาธรรมต่อประเทศเพื่อนบ้าน และประกอบด้วยที่ตั้งของประเทศล้อมรอบไปด้วยดินแดนอาณานิคมของตะวันตก ดังนั้น เมื่อองค์การคอมมิวนิสต์ได้ให้การสนับสนุนขอชบวนการลัทธิชาตินิยมต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมในภูมิภาคแถบนี้ ประเทศไทยจึงกลายเป็นสถานที่หลบหลีกภัย และถูกใช้เป็นฐานปฏิบัติการกู้ชาติ และเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่าง

¹ คุรยละเอียดใน กจช.ร.7. สบ.2.42/87 รายงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการป้องกันคอมมิวนิสต์ ...

ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ และเมื่อขบวนการชาตินิยมมิได้หยุดยั้งการเคลื่อนไหวอยู่แต่เพียงการกอบกู้เอกราชของชาติ หากแต่ยังได้พยายามเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ อันเป็นลัทธิที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมไทย รัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อต้านและปราบปรามเพื่อรักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการป้องกันและปราบปราม รัฐบาลไทยก็ได้คิดหาเฉพาะลัทธิคอมมิวนิสต์ หากแต่ยังเพ่งเล็งถึงลัทธิอนาธิปไตยและลัทธิอื่น ๆ ที่เป็นภัยต่อประเทศชาติ¹

ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ปรากฏขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกในปี 2468² โดยมีสาเหตุสำคัญมาจาก ลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกได้เข้ามาบีบคั้นประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียมาก และประกอบกับสตาลินได้หันมาดำเนินนโยบายเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ทางคาบสมุทรอินโดจีน เพื่อจะต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม³ การบีบคั้นจากลัทธิจักรวรรดินิยมก็ดี และการสนับสนุนลัทธิชาตินิยมขององค์การคอมมิวนิสต์ ทำให้ขบวนการชาตินิยมจีนและญวนที่รับเอาวิธีการต่อสู้ของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้พากันเคลื่อนไหวเพื่อกอบกู้เอกราชของชาติตน แต่เนื่องจากการเคลื่อนไหวในดินแดนของตนไม่มีความปลอดภัย เพราะผู้ปกครองต่างชาติได้ทำการ

¹ดูรายละเอียดใน กจช.ร.7.4/255 รายงานการประชุมเสนาบดี ครั้งที่ 6/2470 และใน สลช. แผนก มร.5/105 (สำเนา) หนังสือ ดับ ที่ 5380/2391 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2491 นายเสริม วินิจฉัยกุล เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งมายังคณะกรรมการกฤษฎีกา

²ดูใน เอกสารรัชกาลที่ 7 เรื่องบอลเชวิค กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

³ดูใน Li Cheng-Chung, The Chinese Communist War, Tactics And Peace Strategy, p. 2

ปราบปรามอย่างรุนแรงและเข้มงวด¹ ดังนั้น ขบวนการเหล่านี้จึงพยายามแสวงหาแหล่ง
ที่ปลอดภัย ซึ่งบังเอิญประเทศไทยเป็นประเทศเอกราชเพียงชาติเดียวที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค
เดียวกัน และที่สำคัญยิ่งคือ นอกจากรัฐบาลไทยจะไม่มีนโยบายปราบปรามลัทธิคอมมิวนิสต์
และมีนโยบายที่เอื้ออารีต่อประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ประเทศไทยก็ยังมีชาวจีนและชาวจีน
ที่ไทยอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ก่อนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยก็
สะดวกต่อการติดต่อประสานงานกับขบวนการชาตินิยมในประเทศอาณานิคมแถบนี้ และ
ด้วยเหตุนี้ ขบวนการชาตินิยมจีนและญวนจึงได้พากันหลั่งไหลเข้ามาหลบซ่อนในประเทศไทย
เป็นจำนวนมาก

การเคลื่อนไหวของพวกขบวนการชาตินิยมจีน และญวนที่นิยมวิธีการของลัทธิ
คอมมิวนิสต์ในระยะแรกนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การกอบกู้เอกราชของชาติ หากได้คิด
ที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับกิจการทางกร เมืองภายในของประเทศไทยแต่อย่างใดไม่² ทั้งนี้
เพราะความในแผนกระดากพิมพ์รูปการทุน หรือการออกแถลงการณ์ใด ๆ ก็ตาม ล้วนแต่
เป็นข้อความที่กล่าวโจมตีและยั่วยุให้คนจีนเกลียดชังชาวต่างชาติทั้งสิ้น³ แต่อย่างไรก็ตาม
เนื่องจากรัฐบาลไทยมีความสัมพันธ์อันดีต่อชาติที่ถูกรบกวนขบวนการชาตินิยมจีนและญวนก่อน

¹ดูใน United States, Department of State. Despatches from
Siam. May 14, 1927 Greene to Secretary of State.

²ดูคำให้การของนาย ฮวง แจก กวง ที่รับคำสั่งให้เข้ามาดำเนินการในประ
เทศไทย ใน G.B.F.O. F.5574/2987/40. May 13, 1927

³ดูใน กจร.ร.7.ม.18/1 หนังสือที่ 5301 กองบัญชาการตำรวจนครบาล
กรุงเทพฯ ๗ ลงวันที่ 25 มีนาคม 2468 ผบ.ตร.นครบาลกรุงเทพฯ ๗ หลอฉิบฉิมกรมตำรวจ
ภูธร และใน G.B.F.O. Confidential.F.6663/2987/40. August 3, 1927.

และเห็นว่าชบวนการชาตินิยมเหล่านี้ นอกจากจะมีความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ แล้ว ยังได้ทำหนังสือเผยแพร่ลัทธิอื่นไม่เพียงปรารภเข้ามาในประเทศไทยด้วย ดังนั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จึงได้ร่วมมือกับต่างชาติทำการต่อต้านและปราบปรามลัทธิคอมมิวนิสต์ และต่อมาภายหลังจากที่พรรคก๊กมินตั๋ง ได้แตกแยกกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในปี 2470 รัฐบาลไทยก็ได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมากมาย อาทิเช่น การเนรเทศ การร่วมมือกับชาติเสรีนิยม การออกพระราชบัญญัติกั้นเข้างบเมือง การออกกฎหมายป้องกันการบ่อนทำลาย และการออกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์และโรงเรียนจีนเป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนในระยะหลังนี้ ได้ก่อเป็นการก่อกวนแนวทางลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเด่นชัด กล่าวคือ ได้ชักชวนไปปลิวโฆษณาลัทธิคอมมิวนิสต์ ยั่วยุให้ประชาชนไทยเกลียดชังรัฐบาล และชักชวนให้ประชาชนไทยลุกขึ้นโค่นล้มรัฐบาล เพื่อนำระบบการปกครองลัทธิคอมมิวนิสต์มาใช้ ตลอดจนกล่าวโจมตีรัฐบาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ อย่างรุนแรง¹ และนอกจากนี้ ในทางปฏิบัติพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนก็ยังได้จัดตั้งองค์การและคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่สังหารและก่อการเคลื่อนไหวแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยอย่างจริงจัง เช่น จัดตั้ง "คณะกรรมการพิเศษสยาม" หรือ "พรรคคอมมิวนิสต์สยาม" เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและวิธีการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้วางไว้ และได้จัดตั้ง "คณะกรรมการนิสิตหนุ่มสยาม" ตลอดจนสาขาของย่อยต่าง ๆ เป็นกองกำลังในการเคลื่อนไหว และแทรกซึมในฝูงชนเพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ก็จัดตั้ง "สมาคมกรรมกรแห่งประเทศไทย" เพื่อแทรกแซงในหมู่กรรมกร และ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ดูใน กจช.ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือพิมพ์ นึ่ง เกา ป่อ (แปลว่ากรรมกรแห่งประเทศไทย) ฉบับวันที่ 7 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2472

ยังได้พยายามหาแนวร่วมจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาวนา, กลุ่มกรรมกร และพวกทหาร
ชั้นผู้น้อย ตลอดจนจนถึงประชาชนผู้ทุกข์ยากทั้งหลาย แต่ปรากฏว่า การดำเนินการของพวก
คอมมิวนิสต์จีนและญวน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จนถึงสมัยก่อนสงคราม
โลกครั้งที่ 2 ยังประสบความสำเร็จน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า พวกคอมมิวนิสต์จีนและ
ญวนไม่สามารถแทรกแซงเข้าถึงหมู่คนไทยได้ อีกประการหนึ่ง รัฐบาลไทยทุกรัฐบาลก็ได้
ดำเนินนโยบายป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง และนอกจากนี้ การเปลี่ยนนโยบาย
ต่างประเทศของรัสเซียในปี 2478¹ และการรุกไล่พรรคคอมมิวนิสต์จีนของรัฐบาลจีนคณะ
ชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 — 2477² ตลอดจนการที่ญี่ปุ่นเข้าไปรุกรานเมืองจีนอย่างหนัก
ตั้งแต่ปี 2480 จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวของ
พวกคอมมิวนิสต์จีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ชาวกำลังสนับสนุน

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทย พ.ศ. 2475 แม้การ
เคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนจะไม่ค่อยรุนแรง หรือสร้างความกระทบกระ
เทือนให้แก่รัฐบาลไทยได้ แต่การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนไทยที่นิยมลัทธิสังคมนิยม ก็ได้สร้าง

¹ Thompson, The Left Wing in SEA, p. 57

² หลังจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้แตกกับพรรคก๊กมินตั๋งในปี 2470 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้หลบซ่อนตัวการเคลื่อนไหวอยู่ในเขตเกียงสี - ฮุนาน (Kiangsi-Hunan) แต่ถึงกระนั้นก็ได้ถูกรัฐบาลจีนคณะชาติบุกโจมตีอยู่เรื่อยมา จนต่อมาได้ระดมกำลังทหารก๊กมินตั๋ง เป็นจำนวนมาก บุกโจมตีเขตเกียงสี ทำให้พวกคอมมิวนิสต์จีนแตกพ่ายในปี 2477 และปีเดียวกันนี้ เม้าเซตุงก็ได้พาพวกที่รอดชีวิตเดินทางไกลไปตั้งที่มั่นใหม่ในเขตเซินสี (Shensi) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจีน คุน Schelle, (ed.),

ความหวาดหวั่นให้แก่พวกขุนนางเก่าที่ได้เข้ามาเป็นรัฐบาลโดยบังเอิญ¹ และยังทำให้
 วงการเมืองไทยในระบอบนั้นกระทบกระเทือนไปด้วย เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า การที่
 นายปรีดี พนมยงค์ พยายามจะนำความคิดแบบสังคมนิยมมาใช้กับสังคมไทย ซึ่งได้ปฏิเสธ
 ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงนั้น ทำให้พระยามโนปกรณ ๑ และพรรคพวกขุนนางเก่า
 ตลอดจนพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ พากันหวั่นเกรงว่าจะทำให้ประเทศไทยเป็นอย่าง
 รัสเซีย² ดังนั้น พระยามโนปกรณ ๑ จึงได้ทำการจัดขบวนการเคลื่อนไหวของนายปรีดี
 และบุคคลที่สนับสนุนนายปรีดี โดยการออกพระราชกฤษฎีกาปิดสภา³ และจัดตั้งรัฐบาล
 ใหม่เพื่อมัดพวกหัวรุนแรง และนายปรีดีออกจากรัฐบาล ตลอดจนสั่งริบและห้ามหนังสือที่
 โฆษณาลัทธิสังคมนิยมออกจำหน่าย⁴ และนอกจากนี้ก็ได้ออกกฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์
 และจับไล่นายปรีดีออกนอกประเทศ เพื่อป้องกันการเคลื่อนไหวใด ๆ ของนายปรีดีอย่าง
 เด็ดขาด

แต่การกระทำเช่นนี้ แทนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นผลดีต่อพระยา
 มโนปกรณ ๑ และพรรคพวก ในทางตรงกันข้าม ปรากฏว่ากลับเป็นผลร้ายอย่างมาก ทั้ง
 นี้เพราะ นับตั้งแต่หลวงประดิษฐ ๑ ได้เดินทางออกนอกประเทศ ผู้ที่เห็นใจนายปรีดียิ่ง

¹ G.B.F.O. Confidential.F.7857/4260/40 November 8, 1932

² ฎีกาใน สลธ. บันทึกรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี (วันที่ 28 มีนาคม 2475)

³ G.B.F.O. Confidential F.2134/42/40. April 2, 1933

⁴ ฎีกาใน สลธ. แผนก. บร.1/105 หนังสือที่ ข.14/2476 กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 8 เมษายน 2476 นายประยูร ภมรมนตรี ผู้รั้งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และใน สลธ. รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 1/2476 (2 เมษายน 2476)

มีมากขึ้น¹ และนอกจากนี้ก็ยังได้สร้างความฉงนและความไม่พอใจแก่บุคคลสำคัญ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ พระยาพหล ๑ และพรรคพวกที่ไม่เชื่อว่านายปรีดีเป็นคอมมิวนิสต์ด้วย² และต่อมาเมื่อพระยามโนปกรณ ๑ คิดจะกำจัดพระยาพหล ๑ และพรรคพวกอีก พระยาพหล ๑ หลวงพิบูล ๑ และพรรคพวกจึงได้ทำรัฐประหาร ในวันที่ 20 มิถุนายน 2476 หลังจากนั้นต่อมา นายปรีดี ก็ได้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองใหม่อีก

ต่อมาในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ และกลุ่มนิยมลัทธิสังคมนิยมได้ขยายอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะสถานการณ์ทางการเมืองไทยภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การสิ้นสุดอำนาจของจอมพล ป. ในปี 2487 ทำให้รัฐบาลพลเรือน มีโอกาสเข้ามาบริหารประเทศแทนรัฐบาลทหาร และบังเอิญในระยะนั้น นายปรีดี พนมยงค์ ไม่เพียงแต่จะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่แพร่หลาย หากแต่ยังเป็นที่ยกย่องของประชาชน และผู้นำต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศอีกด้วย และด้วยปัจจัยที่เกินกว่าใดธ จึงทำให้นายปรีดีกลายเป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลที่สำคัญ เมื่อ นายปรีดี ได้เป็นผู้นำรัฐบาล การดำเนินนโยบายต่างประเทศสนับสนุนขบวนการชาตินิยมคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน และการมีนโยบายสนับสนุนลัทธิสังคมนิยมเพื่อจะปรับปรุงสังคมไทย ตลอดจนการที่กฎหมายคอมมิวนิสต์ได้ยกเลิกไป นับได้ว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ และกลุ่มสนับสนุนลัทธิสังคมนิยมปรากฏอย่างแพร่หลาย จนในที่สุด คณะรัฐประหารได้เอาไปอ้าง เป็นสาเหตุหนึ่งของการยึดอำนาจในปี 2490³ และหลังจากนั้นต่อมาพวกคอมมิวนิสต์

¹ ฎใน G.B.F.O. Confidential. F.4867/42/40. July 22, 1933

² ฎใน G.B.F.O. Confidential. F.3392/42/40. April 21, 1933

G.B.F.O. Confidential. F.3109/42/40. May 10, 1933. G.B.F.O. Telegraph Dormer to Singapore. June 14, 1933.

³ ฎใน John Coast, Some Aspects of Siam Politics, p. 50

และพวกสนับสนุนลัทธิสังคมนิยมก็ได้ถูกควบคุมและปราบปรามอย่างรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุการณ์ทางด้านการนอกประเทศ การเปลี่ยนศูนย์กลางของโลกในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และ การไถ่หย่อนของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเหนือจีนแผ่นดินใหญ่ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ขยายกว้างขวางขึ้น กล่าวคือ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานการณ์ระหว่างประเทศของโลกได้แบ่งโลกออกเป็น 2 กาย ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างรุนแรง คือ ค่ายเสรีนิยม ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำและครอบงำ กับค่ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีรัสเซียเป็นผู้นำและครอบงำ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัสเซียที่มุ่งจะให้พรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหลายรวมกำลังกันต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมทั่วโลกในสมัยหลังสงครามโลกนี้ ทำให้พวกคอมมิวนิสต์ได้พากันเคลื่อนไหวไปทั่ว¹ แต่บังเอิญประเทศไทยอยู่ในเขตปฏิบัติการทางการเมืองของรัสเซีย² ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่ได้เผชิญปัญหาการคุกคามอย่างรุนแรงใด ๆ จากพวกคอมมิวนิสต์ แต่รัสเซียก็ได้ให้การสนับสนุนในด้านการออกไปปลิว และส่งคนในประเทศไทยไปฝึกลัทธิและวิธีการคอมมิวนิสต์ที่เมืองคุนหมิง และเมืองนานนิงในจีนแผ่นดินใหญ่ และนอกจากนี้ การที่ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัสเซีย เอกอัครราชทูตพิเศษทางการทูตสามารถเปิดโอกาสให้รัสเซียใช้สถาน

¹ คุใน หลวงธรรมาโกวิทที่, คอมมิวนิสต์ คอมอินเทอร์เนชันลและคอมอินฟอร์ม, หน้า 2896 — 2897

² สลธ. แผนก. บร. 15/105 The Manila Times (May 20, 1952)

³ คุใน สลธ. แผนก. บร. 14/105 (สำเนา) ลับ-เฉพาะ-ความมาด ไปรษณีย์อากาศที่ 249/2495 สถานกงสุลใหญ่ ณ ยองกง ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2495 และใน Thompson, The Left Wing in SEA, p. 74

ชุดของรัฐเซียเป็นแหล่งสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพวกคอมมิวนิสต์ได้อย่างสะดวก โดยที่เจ้าหน้าที่ของไทยไม่กล้าเข้าไปขัดขวาง¹ นอกจากจะคอยจับกุมผู้ไปติดต่อกับสถานทูตรัสเซีย และกักสินค้าที่เป็นภัยของรัฐเซียไม่ให้เข้าประเทศเท่านั้น² ส่วนทางด้านจีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งเคยสนับสนุนการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีน ญี่ปุ่น และไทยมาก่อน เมื่อได้ชัยชนะรัฐบาล เจียง ไก เซ็ก ในจีนแผ่นดินใหญ่แล้ว ก็ได้หันมาสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยอีก และในการสนับสนุนครั้งนี้ พรรคคอมมิวนิสต์จีนสามารถจะทำได้สะดวก เพราะไม่ต้องกังวลหรือเกรงกลัวการปราบปรามจากพรรคก๊กมินตั๋งอีกต่อไป

สำหรับการเคลื่อนไหวของ "พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" ได้เริ่มแสดงบทบาทครั้งแรกในเดือนธันวาคม 2485 ทั้งนี้โดยอาศัยสถานการณืสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำการจัดประชุมสมาชิกพรรคและประกาศแนวทางการต่อสู้ เพื่อจะนำประเทศไทยไปสู่ระบบสังคมนิยม³ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้ก่อการเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงใด ๆ ทั้งสิ้นพวกคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม มลายู และอินโดจีนเซีย⁴ ทั้งนี้เป็นเพราะยังขาดพลังและแรงกดดันต่อการปราบปรามจากรัฐบาลจอมพล ป. จนกระทั่งในปี 2489 เมื่อประเทศไทยได้ประกาศยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์⁵ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒

¹ สลธ. แผนก บร.8/105 หนังสือฉบับ—เฉพาะ ที่ ต.7448/2495 ก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2495

² ว่าง, เดียวกัน

³ ฎีกา ใน หลวงฉรรดโกวิทวาที, คอมมิวนิสต์ คอมอินเทอรัน และคอมอินฟ
หน้า 2922 น - 2922 ย.

⁴ Tanham, Trial in Thailand, p. 31

⁵ "พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2489" ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ 73 เล่มที่ 63 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2489

ได้ให้เสรีภาพแก่บุคคลในการนับถือลัทธิการเมือง และจัดตั้งสมาคม หรือพรรคการเมือง
ได้โดยไม่มีอัตรกฏหมาย¹ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็ได้ปรากฏตัวอย่างเปิดเผย
และนอกจากนี้หนังสือพิมพ์ของคอมมิวนิสต์ไทยก็ยังได้พากันส่งข่าวสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์
ไทย โดยนำนโยบาย 10 ประการของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยมาเผยแพร่² เพื่อให้ประชา
ชนไทยสนับสนุนสมาชิกพรรค.

ในระหว่างที่ มรว. เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และได้จัดให้มีการเลือก
ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศขึ้นใหม่ ในวันที่ 6 มกราคม 2489 เพื่อแทนสภาชุด
ที่ 5 ซึ่งได้ครบอายุ 8 ปี ความที่ได้ขยายเวลาไว้ ปรากฏว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ นาย
ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งอ้างตนว่าเป็นเลขาธิการพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย³ ก็ได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาด้วย⁴ แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายที่การ
เมืองไทยไม่ยอมให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมีโอกาสเคลื่อนไหวตามวิถีทางระบอบ
ประชาธิปไตยต่อไป เพราะ พล.ท. ผิน จุฑะวัณ และนายทหารในและนอกประจำการอีก
หลายนาย ได้ร่วมกันทำลายระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกำลังจะพัฒนา โดยการก่อรัฐประหาร
ขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 หลังจากนั้นเป็นต้นมา พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

¹ดูใน "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2489)" มาตรา 13 และ 14
ราชกิจจานุเบกษาตอนที่ 30 เล่มที่ 63 วันที่ 18 พฤษภาคม 2489

²นโยบาย 10 ข้อ ได้พิมพ์ในหนังสือพิมพ์มหาชน ฎุใน Virginia Thompson,
The Left Wing in SEA, pp. 61-62

³Ibid., p. 60

⁴ดูรายชื่อผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง วันที่ 6 มกราคม 2489 ใน เลือกตั้ง '18,

ก็กลายเป็นพรรคที่ผิดกฎหมาย และก็ได้หันไปเคลื่อนไหวทางใต้ดินร่วมกับพวกคอมมิวนิสต์จีนยุคความรัฐบาลไทยเรื่อยมา.

หลังจากที่จอมพล ป. ได้กลับคืนสู่อำนาจทางการเมืองอีกครั้งในปี 2491 จนถึง การได้ชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในจีนแผ่นดินใหญ่ ปี 2492 แม้ปัญหาการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จะยังคงมีอยู่ ดังเช่น การเข้าแทรกแซงในองค์การ "สหอาชีพะกรรมกร" เพื่อสร้างแนวร่วม¹ การเคลื่อนไหวสนับสนุนชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในจีนแผ่นดินใหญ่² การออกข่าวหนังสือทำนองยั่วยุให้กรรมกรไทยก่อความสงบสุขภายในประเทศ³ ตลอดจนการแทรกซึมชักจูงให้ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือพากัน เลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์⁴ แต่การกระทำหรือการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ที่ดำเนินอยู่ในระยะนี้ก็ไม่ค่อยรุนแรง หรือสร้างความวิตกกังวลใด ๆ ให้แก่รัฐบาลของจอมพล ป. ทั้งนี้เพราะจอมพล ป. ยังเห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ และอีกประการหนึ่งก็เชื่อมั่นว่า พรรคคอมมิวนิสต์ไทยยังไม่สามารถจะคุกคามรัฐบาลได้ในระยะเวลาอันสั้น⁵

¹ดูใน Thompson, The Left Wing in SEA, p. 65

²Daily News Release, Peking, November 15, 1949. อ้างใน ภูมิวิทย์ ทักษาศิวษ์, "กลวิธีบ่อนทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย", หน้า 88

³ดูใน สลธ. แผนก บร.8/105 คำแปลหนังสือพิมพ์ ฉวน หมิน เป้า ฉบับวันที่ 9 สิงหาคม 2492

⁴เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แฟ้ม 105 จดหมายนายไพรัตน์ วิเศษ โกลสิน (ส.ส.บุรีรัมย์) ลงวันที่ 14 มีนาคม 2492 กราบเรียน จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

⁵Singapore Radio, April 18, 1948 อ้างใน Thompson, The Left Wing in SEA, p. 59 และ New York Times (July 24, 1948)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะ ปี 2491 — 2492 แม้รัฐบาลจอมพล ป. จะไม่แสดงความ เป็นปฏิปักษ์ต่อพวกคอมมิวนิสต์ออกมาอย่างชัดแจ้ง แต่การที่รัฐบาลได้ดำเนิน มาตรการอย่างเข้มงวดต่อชาวจีน และกลุ่มนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามก็ทำให้รัฐบาลปักกิ่ง และพรรคคอมมิวนิสต์ไทยรู้สึกไม่พอใจมาก ดังจะเห็นได้จากในเดือนมกราคม ปี 2493 รัฐบาลปักกิ่ง เริ่มก่อการคุกคามรัฐบาลไทยอย่างเปิดเผย โดยออกข่าวกล่าวหาและโจมตี รัฐบาลจอมพล ป. ว่าได้ทำทารุณกรรมต่อชาวจีนต่าง ๆ นานา เช่น ทำการฆาตกรรม และจับกุมขังชาวจีนเป็นจำนวนมาก¹ และในเดือนเดียวกันนี้ พรรคคอมมิวนิสต์ไทยก็ได้ ออกใบปลิวปลุกปั่นยุยงนักเรียนและครูตามโรงเรียนต่าง ๆ ให้เกลียดชังรัฐบาลจอมพล ป.² และต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 2493 เมื่อนายเจสส์ปัทมแทนประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐ อเมริกา เข้ามาดำเนินการประชุมคณะทูตอเมริกันในประเทศไทย และได้แสวงหาความร่วมมือจากรัฐบาลไทย พวกคอมมิวนิสต์ก็ได้ออกใบปลิวกล่าวโจมตีรัฐบาลจอมพล ป. และจักรวรรดินิยมอเมริกาอย่างรุนแรงอีก³

ต่อมาภายหลังจากได้เกิดสงครามเกาหลี รัฐบาลไทยก็ได้เผชิญกับปัญหาการคุกคามเกี่ยวกับเรื่องการเรียกธงสันติภาพจากพวกคอมมิวนิสต์ทั้งภายในภายนอก และจาก กลุ่มผู้สนับสนุนสันติภาพมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มนักการเมืองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ได้เปิดอภิปรายกล่าวโจมตีรัฐบาลจอมพล ป. เกี่ยวกับปัญหาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ สลธ. แผนก บร.19/105 Times (February 24, 1951)

² สลธ. แผนก บร.11/105 ใบปลิว คณะนักเรียนประชาธิปไตย วันที่ 1 มกราคม 2493

³ คุโน. สลธ. แผนก บร.11/105 ใบปลิว สำนักรับราชการประชุมเซม็อบประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย ของคณะฝึบอม ทูตอเมริกันในตะวันออกไกลที่กรุงเทพฯ

อย่างหนัก¹ ตลอดจนได้เกิดปัญหาการก่อกบฏของคณะนายทหารเรือหนุ่ม² จนทำให้กลุ่มคณะทหารและข้าราชการบางกลุ่มเกิดความหวั่นวิตกในปัญหาของชาติ ต่อมา พล.ท. สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ร่วมกับ พล.ต.ท. เผ่า ศรียานนท์ และพร้อมด้วยบุคคลอีกหลายฝ่ายก็พร้อมใจกันทำรัฐประหารเงี้ยบ ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ทั้งนี้เพื่อจะกำจัดนักการเมืองหัวรุนแรง และจะทำการปรามปรามคอมมิวนิสต์เพื่อความสงบสุขของประชาชนและความมั่นคงปลอดภัยของชาติอย่างจริงจัง³ และต่อมาในปี 2495 ก็มีพระราชบัญญัติการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ออกบังคับใช้ และถัดมาในปี 2497 ก็มีการปรามปรามและกวาดล้างคอมมิวนิสต์ครั้งยิ่งใหญ่ทั่วพระนคร⁴ ยังผลให้ชาวจีนที่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจ และพวกคอมมิวนิสต์จีนถูกจับกุมและถูกเนรเทศเป็นจำนวนไม่น้อย

ส่วนทางด้านต่างประเทศ การคุกคามจากคอมมิวนิสต์จีนและรัสเซีย ได้สร้างความกระทบกระเทือนและความหวาดกลัวให้แก่รัฐบาล จอมพล ป. มาก กังนั้น เมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มนโยบายเบนมาทางตะวันออก และแสวงหาความร่วมมือจากประเทศเสรีในเขตเอเชียต่อต้านการแพร่รั้งคอมมิวนิสต์ของจีนคอมมิวนิสต์ รัฐบาลไทยซึ่งมีนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์มาช้านาน ก็ได้ให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา และประเทศเสรีตะวันออกเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเห็นว่านอกจากสหรัฐอเมริกาจะเป็นมหาอำนาจที่สามารถ

¹ดูรายละเอียดใน Kalana Sukhabanij Eksaengsri, Political Change ..., pp. 333 - 334.

²คณะนายทหารเรือหนุ่ม ได้ร่วมกันก่อกบฏแมนฮัตตันขึ้นในเดือนมิถุนายน 2494
ดูใน มนัส จารุกา, เมื่อข้าพเจ้าจำจอมพล ป.

³ดูใน "คำแถลงการณ์ฉบับที่ 1 และ 2" คณะบริหารประเทศชั่วคราว ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 68 ตอนที่ 71 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2494

⁴หนังสือพิมพ์เช้าฉบับวันที่ 15 มิถุนายน 2497

จะช่วยคุ้มครองการคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศได้แล้ว การร่วมมือหรือการมีสัมพันธไมตรีอันดีกับสหรัฐอเมริกาและประเทศเสรีตะวันตก ก็ทำให้ไทยได้รับการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจด้วย และหลังจากที่ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศเข้ากับฝ่ายตะวันตก ปัญหาการคุกคามและการแทรกแซงจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศได้ลดลงไปมาก ทั้งนี้เพราะรัสเซียและจีนคอมมิวนิสต์ยังไม่กล้าเสี่ยงจะทำสงครามกับสหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตกที่เข้ามาจัดตั้ง "องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ปิดล้อมการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่ทางตะวันออก และผลจากที่ประเทศมหาอำนาจตะวันตก และประเทศเสรีได้ร่วมกันต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง เช่นนี้ ทำให้รัสเซียและจีนคอมมิวนิสต์พลอยลดการคุกคาม และหันมาดำเนินนโยบายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติมากขึ้นในระยะหลัง ซึ่งก็เป็นผลดีต่อประเทศไทยอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2468 - 2500 นี้ แม้จะก่อปัญหาและสร้างความหวาดหวั่นให้แก่รัฐบาลไทยชุดต่าง ๆ อยู่บ้าง แต่ก็กล่าวได้ว่าปัญหาคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยระยะนี้ยังไม่มีความรุนแรง หรือสามารถจะคุกคามหรือสร้างความปั่นป่วนให้เกิดแก่สังคมและรัฐบาลไทยได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ นอกจากเหตุผลเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลไทยทุกรัฐบาล และการดำเนินนโยบายต่างประเทศเข้าอิงมหาอำนาจตะวันตกเพื่อสกัดกั้นการคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศแล้ว ยังมีปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญอีกหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ประการแรก การที่ประชาชนมีความยึดมั่นและเชื่อถือในพระพุทธศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างแรงกล้า ทำให้ประชาชนไทยออกห่างจากลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้เพราะหลักพุทธศาสนาปฏิเสธการบีบบังคับ และไม่นิยมการใช้กำลังหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงใด ๆ เพราะถือกรรมเป็นเหตุและผล ส่วนสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันคู่กับชาติไทย ซึ่งประชาชนไทยก็ถือเป็นสิ่งสูงส่ง และได้ยอมรับนับถือเป็นเวลายาวนาน ฉะนั้นความยึดมั่นใน 2 สถาบันนี้จึงทำให้ประชาชนไทยไม่ยอมรับความคิดลัทธิคอมมิวนิสต์ที่นิยมการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง และสถาปนารัฐชนชั้นกรรมาชีพเป็นรูปแบบการปกครองของสังคม

ประการที่สอง ชนชั้นที่มีการศึกษาของไทย ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอบรม ความ
 กิจทางกาเมือง และทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม และส่วนมากก็เป็นผู้ปกครองหรือข้าราชการ
 การที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และคงปฏิบัติความนโยบายของรัฐบาล และนอกจากนี้ การเข้ารับ
 ราชการก็เป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ฐานะ ตำแหน่ง และความสุขสบาย ดังนั้น พวกที่รับราชการ
 จึงมีความคิดที่จะสนับสนุนรัฐบาลมากกว่าจะสนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ถือความเสมอภาค
 เทียบกันในทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

ประการที่สาม โดยทั่วไปแล้ว ในประเทศสยาม บุคคลที่จะเป็นคอมมิวนิสต์
 ได้มากที่สุดคือพวกชาวนา กรรมกร พลทหาร และประชาชนผู้ทุกข์ยากในชีวิตอย่างแสนสาหัส
 แต่ปรากฏว่าประชากรไทยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ที่เป็นชาวนา ส่วนใหญ่มักจะเป็นเจ้าของ
 ที่ดิน และมีความรักหวงแหนในที่ดินมาก และนอกจากนี้ชาวนาไทยส่วนใหญ่อีกชอบความเป็น
 อยู่อย่างง่าย ๆ สันโดษ ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้น ยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม เป็นคนหัว
 อ่อน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง รักความอิสระ สนใจการทำกินมากกว่าการศึกษาหาความรู้
 และมักไม่สนใจในการเมืองการปกครอง ส่วนพวกกรรมกร ในระยษนี้ก็ยังน้อยอยู่ และ
 มักจะอยู่กระจัดกระจายตามโรงงานเล็ก ๆ แบบธุรกิจครอบครัวซึ่งทำให้ช่องว่างความ
 สัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างมีน้อย ฉะนั้น จึงทำให้กรรมกรเหล่านี้ไม่ค่อยรู้สึกว่าเป็น
 เป็นผู้ถูกกดขี่ นอกจากนี้ ในระยษนี้แม้จะมีการจัดตั้งองค์การของพวกกรรมกร แต่องค์การ
 ที่ตั้งขึ้นนี้ก็ขาดความเข้มแข็ง และไม่มีอำนาจที่จะต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง
 เพราะกรรมกรไทยส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐบาลจอมพล ป. ส่วน "สห
 อาชีวะกรรมกร" ก็ถูกพวกคอมมิวนิสต์จีนเข้าแทรกแซงในปี 2492 แต่ถึงกระนั้นก็ตาม
 พวกคอมมิวนิสต์ก็ไม่อาจควบคุมสมาคมกรรมกรหรือกลุ่มกรรมกรได้อย่างสะดวกและเด็ดขาด
 ทั้งนี้เพราะ ประเทศไทยมีกฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์ใช้อยู่ ส่วนพวกพลทหาร และประชาชน
 ที่ทุกข์ยาก กลุ่มนี้แม้จะจัดอยู่ในพวกมีฐานะยากจน แต่พลทหารก็เป็นพวกที่ได้รับการปลูกฝัง
 ให้สนับสนุนรัฐบาล และปกป้องสถาบันศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่วนประชาชนผู้ทุกข์ยาก
 ส่วนใหญ่ก็เป็นผู้รักความเป็นอิสระ และได้รับการปลูกฝังให้มีความรักชาติ ศาสนา และพระ
 มหากษัตริย์ เช่นเดียวกับกลุ่มอื่น ๆ ฉะนั้น ปัญหาจึงทำให้พวกคอมมิวนิสต์เข้าแทรกแซงได้

ในหมู่คนไทยได้ยาก

ประการที่สี่ ประเทศไทยไม่เคยถูกต่างชาติปกครอง ฉะนั้น ความรู้สึกเกลียดชังในลัทธิจักรวรรดินิยมจึงไม่ค่อยมี ในทางตรงกันข้าม ประชาชนส่วนใหญ่จะรับรู้แล้วว่า ประเทศตะวันตกได้ให้ประโยชน์และได้ช่วยเหลือไทยมากกว่าจะมาเอาเปรียบไทย

ประการที่ห้า แม้พวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนจะได้ทำการเคลื่อนไหวชักจูงคนไทยให้เข้าเป็นพวกมาตั้งแต่ปี 2468 แต่เท่าที่ปรากฏ "พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" เพิ่งจะจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2485 และก็ยังไม่มีสมาชิกผู้น้อยมาก ซึ่งทำให้ขาดพลังในการเคลื่อนไหวแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ และนอกจากนี้ สมาชิกภายในพรรค ก็ยังมีความขัดแย้งกันในเรื่องแนวทางต่อสู้อยู่ในระยะนั้น¹

อย่างไรก็ดี แม้สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในประเทศไทยจะไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของลัทธิคอมมิวนิสต์ ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่สภาพแวดล้อมและปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ไม่ใช่หลักประกันที่จะป้องกันการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ได้อย่างเด็ดขาด ทั้งนี้จะเห็นได้จากประเทศจีน ซึ่งเคยมีระบบบงกชักรีย์ และมีการนับถือลัทธิขงจื้ออย่างแรงกล้า ก็ได้ถูกโค่นล้มมาแล้ว และในประเทศอิตาลี ประชาชนซึ่งมีความนับถือศาสนา มาก ก็ยังได้ให้การสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เป็นเพราะประชาชนชอบอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ หากแต่ไม่ชอบผู้นำทางศาสนาบางคนที่ชอบใช้อำนาจการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตัว² ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าความเชื่อและความศรัทธาหาใช่ปัจจัยสำคัญที่จะ

¹"ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นใครมาจากไหน?" ข่าวไทยนิกร ปีที่ 2 ฉบับที่

(30) 27 (21 เมษายน 2521): หน้า 6 - 7

²ดูใน สลช. แผนก บร. 19/105 (สำเนา) หนังสือฉบับที่ 155/2496 สถาน อัครราชทูต ณ กรุงโรม ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2496 เรื่องรายงานการเมือง นายไฟโรจน์ ชัยนาม ขอประทานกราบทูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ ทั้งนี้เพราะ โดยข้อเท็จจริง ปากท้องของประชาชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความร่ำรวยและความร่ำรวย หากแต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาเพื่อสนองตอบความหิวและความอดอยาก ดังนั้น รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ปัญหาความอดอยาก และสร้างหลักประกันในชีวิตที่มั่นคงให้แก่ประชาชนในสังคมได้ การจะแก้ปัญหาลัทธิคอมมิวนิสต์ให้เกิดขาด จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก และในทางตรงกันข้าม ถ้าประชาชนได้รับความทุกข์ยากในชีวิตมากเกินไป พวกคอมมิวนิสต์ก็จะสามารถเข้าแทรกแซงและเพิ่มพลังให้แก่กันได้ และเท่าที่ผ่านมา ก็ปรากฏว่าผู้นำทางการเมืองไทยส่วนใหญ่มักจะรำรวย และหากินอยู่กับพวกพ่อค้า ชาวจีนและชาวตะวันตก ตลอดจนผู้ลงทุนต่าง ๆ ดังนั้น จึงทำให้รัฐบาลมีความจริงใจอยู่น้อยมาก ที่จะแก้ปัญหาชาวนาและการกสิกรรม และนอกจากนี้ประชากรของประเทศอื่นเป็นจำนวนหลายสิบล้านที่อยู่ในเขตพื้นที่อันทุรกันดาร ขาดการศึกษา ขาดเส้นทางคมนาคม ขาดการอนามัย และมีชีวิตอยู่อย่างแร้นแค้น ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้หมดสิ้นไป ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมาเป็นเวลานาน ฉะนั้น จากปัญหาดังกล่าวที่ยังคงมีอยู่ และกำลังได้รับการพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ เช่นนี้ จึงไม่เป็นที่น่าประหลาดใจว่า ทำไมปัญหาการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยจึงไม่หมดสิ้น ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีอำนาจ มีเครื่องมือสื่อสารมวลชน มีกำลังพล และกำลังเงินเหนือกว่าฝ่ายศัตรูทุกด้าน.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย